

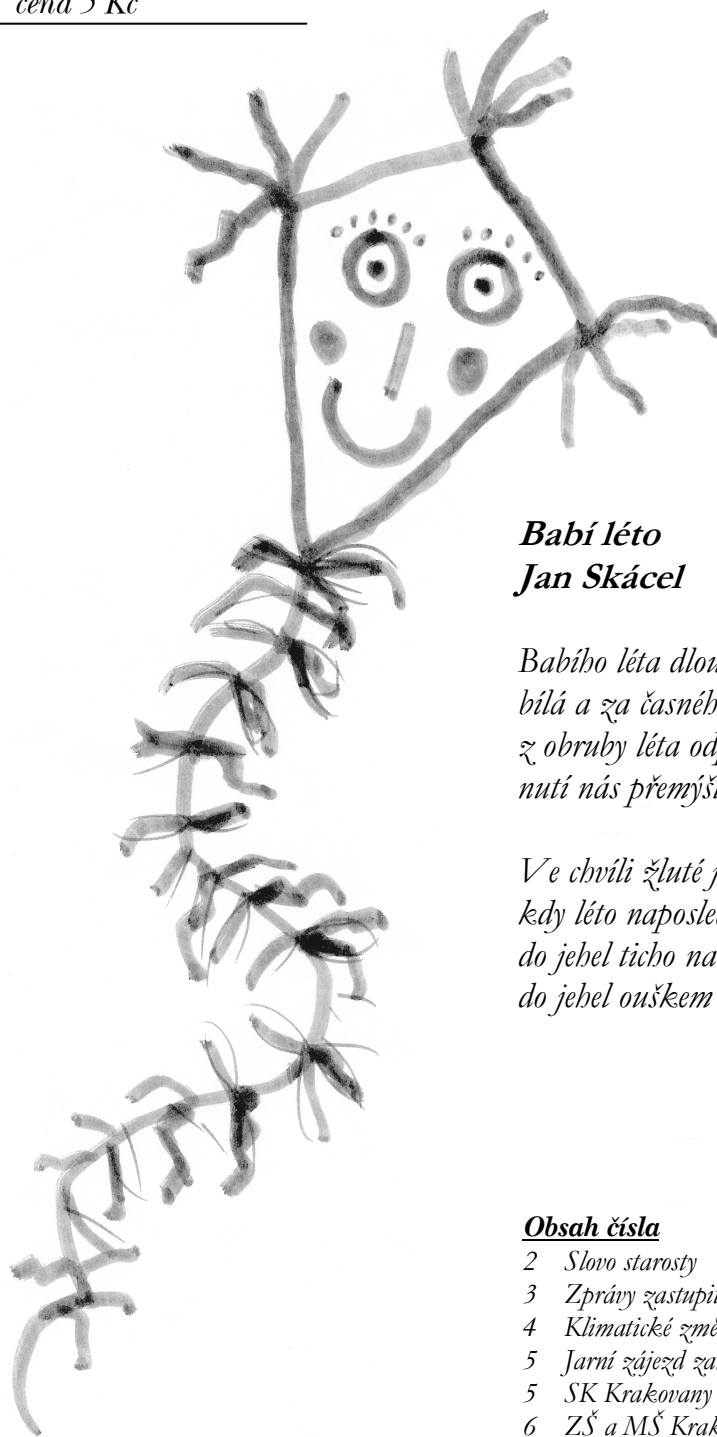
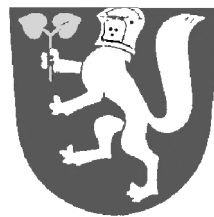
noviny Krakovany a Božce

číslo 53

září 2006

vydává OÚ Krakovany

cena 5 Kč

Babí léto **Jan Skácel**

*Babího léta dlouhá nit
bílá a za časného rána
z obruby léta odpáraná
nutí nás přemýšlet a snít.*

*Ve chvíli žluté jako dým,
kdy léto naposledy klame
do jehel ticho navlékáme
do jehel ouškem zlomeným.*

Obsah čísla

- 2 Slovo starosty
- 3 Zprávy zastupitelstva obce
- 4 Klimatické změny
- 5 Jarní zájezd zahrádkářů
- 5 SK Krakovany
- 6 ZŠ a MŠ Krakovany
- 7 Škola a rodina
- 7 Zajímavé druhy motýlů v okolí
- 9 Máme tu podzím
- 9 Žínky z Hradského rybníka
- 10 Podzím na zahrádce

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,
na jaře letošního roku rozhodla redakční rada vydávat „**Noviny Krakovan a Božce**“ bez pouťového čísla, protože časově příliš navazovalo na velikonoční výtisk našich novin.

Přes léto se mnohé změnilo a v následujících „svatováclavských časech“ je v naší obci v plném proudu výstavba toužebně očekávaného vodovodu prováděná VOD-KOU a.s. Litoměřice a zároveň se začíná s výstavbou kanalizace v dolní části obce. Nejprve Vás chci informovat o výstavbě vodovodu.

Výstavba vodovodu byla oproti původním předpokladům zahájena až v červnu letošního roku a to z důvodu pozdějšího přidělení státní dotace z Ministerstva financí (dále jen MF). Uvedená dotace byla naší obci přidělena až 28. června. Výše uvedený časový skluz má však i jeden příznivý dopad. Výstavba vodovodu probíhá od samotného začátku ve velkém tempu.

Nejprve byl vybudován vodovodní přívaděč z Týnce n./L., který je napojen na týnecký vodovod na pozemku proti rozvodně. Následně byla zahájena výstavba základních vodovodních řádů v jednotlivých ulicích.

V současné době je již dokončována výstavba I. etapy vodovodu spočívající ve vybudování vodovodních řádů v celých Krakovanech s výjimkou dolní části obce, která je zařazena do druhé etapy výstavby. Do konce září budou na všech vodovodních řádech budovaných v rámci I. etapy provedeny tlakové zkoušky a následně bude zahájena výstavba domovních vodovodních přípojek dle projektů zpracovaných pracovníky VODOSU Kolín.

V polovině září byla zahájena II. etapa výstavby kanalizace spočívající v její výstavbě v dolní části obce. Druhá etapa výstavby vodovodu v dolní části obce je v této lokalitě budována současně se základními řády splaškové kanalizace včetně dvou čerpacích stanic. Domovní kanalizační přípojky stejně jako vodovodní projektuje VODOS Kolín a s jejich dokončením v této části obce se počítá na přelomu listopadu a prosince. Shrnutí a podtrženo.

Pokud nedojde k nepředvídatelným komplikacím a bude nám příznivě nakloněno počasí bude výstavba vodovodu v celé obci včetně domovních vodovodních přípojek ukončena na přelomu listopadu a prosince.

Ve stejném termínu bude dokončena i výstavba kanalizace v dolní části obce. S 90% prav-

děpodobností bude ve shora uvedeném termínu dokončena i výstavba domovních kanalizačních přípojek v této části obce.

Nyní uvedu několik čísel spojených s náklady na výstavbu vodovodu a kanalizace v letošním roce, protože bez těchto údajů by si většina z Vás asi nedokázala představit o jak obrovskou investiční akci na poměry naší obce se jedná.

Výstavba základních vodovodních řádů včetně automatické tlakové stanice (ATS) dotovaná MF částkou 15 milionů Kč si vyžádá náklady v celkové výši 17.922.000,- Kč. Výstavba základních kanalizačních řádů v dolní části obce dotovaná Středočeským krajem částkou 5 milionů Kč si vyžádá náklady v celkové výši 6.862.535,- Kč. Uvedené náklady ještě navýší výstavba veřejné části domovních vodovodních a kanalizačních přípojek včetně projektu a montáže. Další velké náklady vynaložila obec na nákup čerpací stanice u starého hřiště a odkanalizování bytových domů pod poštu. Rozpočet obce bez dotací a příjmů z prodeje (hlavně stavebních pozemků) činí cca 5,5 milionů Kč a na zmiňované investiční akce lze z něho uvolnit pouze necelý 1 milion Kč.

Myslím, že uvedená čísla jasně dokumentují, že v letošním roce probíhá v naší obci bezprecedentně největší investiční akce v její historii. V této situaci vůbec nezastírám, že určitou rovnováhu obecních financí se nám daří udržovat pouze s největším úsilím díky průběžnému získávání prostředků na realizaci výše uvedených investičních akcí. Výsledek by však měl určitě stát za vynaloženou námahu a úsilí. Konečně posuďte sami.

V roce 2000 byla provedena plynofikace obce. V letošním roce bude provedena výstavba vodovodu. V roce 2005 byla uvedena do zkušebního provozu čistírna odpadních vod. Od roku 2002 probíhá v obci výstavba základních

řádů splaškové kanalizace a po jejím dokončení v dolní části obce v letošním roce zbudou v obci pouze tři neodkanalizované ulice. Jedná se o ulici pod hřištěm, ulici od domu pana Tuhého k areálu kynologického klubu a úsek ulice od kina k domu paní Strouhalové včetně domu JUDr. Zvolského. Vedle kanalizačních řádů v těchto ulicích zbývá už k dokončení pouze určité množství domovních kanalizačních přípojek v ostatních částech obce.

Rychlost výstavby těchto přípojek bude přímo odvislá od ekonomických možností obce. Pevně věřím, že v návaznosti na výše uvedená čísla dokážete pochopit, že není v ekonomických možnostech obce 100% dokončit během čtyř let dvě tak velké akce.

Závěrem tohoto bilancování ještě podotýkám, že v roce 2003 byla provedena generální rekonstrukce základní školy a v roce 2004 generální oprava obecního úřadu.

Závěrem ještě několik vět týkajících se plánů do budoucna. V příštím volební období je

v Krakovanech počítáno s dokončením výstavby kanalizace v shora uvedených ulicích a s kompletním dokončením výstavby domovních přípojek. Vedle dokončení kanalizace je počítáno s opravou místních komunikací poničených během výstavby vodovodu a kanalizace.

V Božci bude v případě získání dotace provedena výstavba vodovodu a kanalizace. O realizaci těchto záměrů však bude pochopitelně rozhodovat už nové zastupitelstvo obce vzešlé z říjnových komunálních voleb.

Jsem však přesvědčen, že realizací výstavby infrastruktury v oblasti životního prostředí má obec nakročeno k plnohodnotnému rozvoji na několik příštích desetiletí.

Přeji Vám krásný podzim a mnoho pohody a klidu na duši. ❖

*J. Polák
starosta obce*

Zprávy zastupitelstva obce

1) ZO schválilo prodej obecních pozemků v dolejší části vesnice za domem pana Vlastníka. Výměra pozemků je 22013 m². Byly prodány firmě DEVELOPMENT s. r. o. Krakovany v ceně 125,-Kč za 1m².

Celková kupní cena je 2 751 625,- Kč. Společnost si zainventuje sítě na vlastní náklady, obec se zavázala tyto sítě přivést na okraj pozemku. Dále zastupitelstvo schválilo smlouvu o zřízení věcného předkupního práva se společností DEVELOPMENT Krakovany. V této smlouvě uvedená společnost získala předkupní práva na obecní pozemky za domem pana Trojana do konce roku 2008. V případě, že bude předkupní právo realizováno, odkoupí tato společnost tyto pozemky za celkovou cenu 2015875,- Kč. Prodejem pozemku v dolní části obce, obec spolufinancuje výstavbu vodovodu a kanalizace.

2) ZO rozhodlo o příspěvku občanům, kteří musí mít tlakovou kanalizační přípojku (výtlak čerpadlem). Těmto rodinám bude poskytnut jednorázový příspěvek 2000,- Kč od obecního úřadu a

zároveň jim bude prominut poplatek za napojení kanalizace.

3) Během prázdnin se uskutečnilo zateplení budovy školní jídelny, včetně výměny oken a vymalování. Práce provedla firma KOSS pana Václava Čábelky.

4) V srpnu 2006 byla uzavřena kupní smlouva mezi obecním úřadem Krakovany a manžely Puczkovými o prodeji místního kina. Kupní cena je 1000000,- Kč. Noví majitelé chtějí tuto budovu využívat jako velkosklad oděvů s malou prodejnou, kde budou mít tři zaměstnance. Vzhledem k tomu, že se podařilo obci zrealizovat prodej kina, ZO ustoupilo od záměru prodat část pozemku v bývalém sadě za bývalými domy č.p. 218 a č.p. 219 realitní společnosti na výstavbu dalšího rodinného domu.

5) Ve dnech 30.6. – 2.7. 2006 přijela do naší obce pravidelná návštěva z partnerské obce Krakovany na Slovensku. V sobotu bylo sehráno přátelské fotbalové utkání a večer jsme se všichni příjemně pobavili na taneční zábavě. Setkání se vydařilo a vzájemné vztahy se slovenskými přáteli se úspěšně rozvíjí.

6) V současné době probíhá schválení územního plánu č. 2 obce Krakovany, které spočívá v zahrnutí dalších šesti lokalit v katastrálním území Krakovany mezi pozemky určené pro bytovou výstavbu. Bližší informace jsou k dispozici na OV Krakovany.

7) Naposledy zpráva pro občany Božce. Bývalé pohostinství v Božci změnilo majitele, který si tento objekt bude představovat na bytovou jednotku a též pro podnikatelské záměry. Z toho důvo-

du se budou podzimní volby ve dnech 20. a 21.10. 2006 do obecního zastupitelstva konat v Krakovanech. Pro občany z Božce bude volební okrsek zřízen ve zdravotním středisku, pro občany z Krakovan zůstává na OV. Pokud se nebudou někteří občané Božce moci dostavit do volebního okrsku ze zdravotních aj. důvodů, navštíví tyto občany členové volební komise s urnou u nich doma. ❖

Dagmar Tlučbořová

Klimatické změny

Jedním z nejoblíbenějších a nejčastějších témat sousedských rozhovorů bývá počasí. Letošní rok byl na tyto úvahy obzvláště úrodný. Třeskutá zima, chybějící jaro a léto jako z Afriky nadělaly každému minimálně vrásky ze starosti o zvířata a plodiny, když měl to štěstí, že náročné výkyvy zvládl zdravotně. On rozdíl 50 - 55 stupňů Celsia během půl roku je obtížně zvládnutelný.

Větru dešti neporučíme, takže si společně nadáváme a tím to skončí? Co třeba se zamyslet, zda ve svém každodenním životě nepřispíváme k těmto jevům činnostmi běžnými a nenápadnými. Nebudu nikomu sahat do svědomí, ale kolik z nás „čoudí“ prastarými kotlí na uhlí a spaluje v nich všechno, co shoří? Kolik z nás třídí plasty, papír a jak moc je to obtížné? Kolik z nás zaváhá, zda koupit mechanický rozprašovač či bezmyšlenkovitě sáhne po sprayi?

Dnes a denně tak přispíváme všichni kapkou po kapce do oceánu problému, který se musí někde projevit. Důsledky jsou pak nepříjemně jasné: změny klimatických podmínek přerůstající ve změnu klimatických pásem, globální oteplování které navzdory názvu není jen o vysokých teplotách, ale spíše o výkyvech, jaké jsme dříve neznali a následky – tání ledovců, vymírání živočišných druhů a už i společenské problémy.

Vzpomeňme si na ničivou sérii hurikánů z nedávné doby. Odborníci masový exodus obyvatel zničeného New Orleansu považují za první vlašťovku společenských změn v obyvatelstvu Země v přímé souvislosti s klimatickými jevy.

Hlavně neříkejte, že Amerika je daleko. Tlaková níže nad oceánem s poetickým názvem

El Niño – Děťátko ovlivňuje počasí prakticky celé planety. Není vyloučeno, že za pár desítek let budou v Čechách citrusové háje.

Ne, nemám žádnou radu nebo návod, jak to řešit. Jen názor. Domnívám se, že šance je ve zjednodušeném, prostém přístupu k životu. Stačí jen pomyslet, že čím více potřebuji k životu výrobků nejrůznějšího druhu, tím více odpadů z jejich výroby se za mnou vrší.

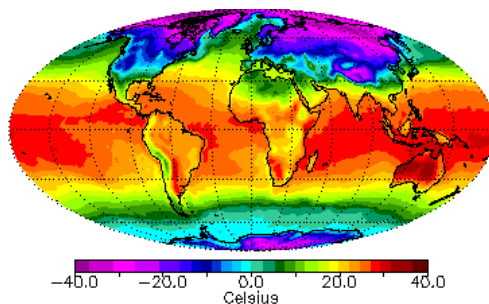
Vezmu-li to jen z ženského hlediska, našim babičkám stačilo na hygienu celé rodiny i valnou část úklidu i praní mýdlo s jelenem. Já sama mám v koupelně tak 30 druhů kosmetických, úklidových a pracích prostředků. Zkusíme s tím něco udělat?

Vždyť prostý, jednoduchý život znamená i mnohem větší nezávislost. V chaloupce obložené po střechu dřevem je obyvatelům v 25-ti stupňových mrazech určitě lépe než v patrovém rodinném domku závislém na dodávce elektrické energie.

Závěrem chci říct, že si nemyslím, že změny klimatu jsou jen a pouze důsledkem chyb lidstva. Možná jde o přirozený proces vývoje planety v rámci střídání ledových a meziledových dob. Koneckonců studie radostně poukazující na zastavení růstu tzv. ozónové díry a dokonce obnovy plynného obalu Země nad póly díky omezení produkce freonů tomu nasvědčují. Bohužel nepřímo úměrně tomuto stoupá produkce skleníkových plynů.

Sami sebe jsme nazvali Homo sapiens sapiens. Tak zůstaňme moudří. ❖

Vrabcová

Jarní zájezd zahrádkářů

Zájezd byl uskutečněn dne 27. května 2006 do okolí Boskovic. Po ránu, když jsme odjížděli mírně pršelo. Cíl první zastávky bylo ARBORETUM BOROTÍN. Z počátku nás zastihl déšť, ale to nám nevadilo při prohlídce krásných a vzácných rozkvetlých květin, keřů a veliké plochy vzrostlých stromů. Na konci prohlídky v prodejně květin a keřů si mnozí účastníci zájezdu provedli nákupy rostlin do svých zahrádek. V malém muzeu jsme si prohlédli vkusně vyřezávané betlémy, které byly v provozu.

Následoval odjezd do Boskovic na parkoviště. Cesta k zámku byla dosti daleko. Zámek stojí na místě původního dominikánského kláštera zrušeného v roce 1784. Přestavěn byl v letech 1819-1826 v empírový zámek. V roce 1993 byl navrácen rodině Mensdorffpouilly. Veškeré objekty jsou v posledních letech opraveny, malby a obrazy zrestaurovány. Do zámku vede hlavní průčelí, uvnitř císařský salon, salon bitev, knihovna a

jiné historické expozice. Zámecký sál má 120 míst. Je zde letní zahrada, na nádvoří se provádí koncerty, galerie, občerstvení. Uskutečňují se zde i svatební obřady.

Po prohlídce byl odchod na Masarykovo náměstí do restaurace „Záložna“.

Po obědě jsme ještě v Boskovicích navštívili židovskou synagogu MAYOR, postavená roku 1638. Bohatě jsou zdobeny nástěnné malby, je zde stálá výstavní expozice. V minulosti zde sídlila velká komunita těchto obyvatel. Účastníkům zájezdu byla rozdána v autobuse pověst PTÁČNÍK VELEN – o založení hradu Boskovice, vydaná ZO ČZS Krakovany, kterou připravil přítel Josef Rambousek.

Následoval odjezd do KUNŠTÁTU-RUDKA, kde asi 700m od parkoviště je jeskyně BLANICKÝCH RYTÍŘŮ, kterou vytesal samouk Rolínek. Rytíři nacházejí se v životní velikosti sedící na kamenné lavici a spící, s nimi Svatý Václav sedící na koni.

Po prohlídce pokračoval výstup na rozhlednu odkud je krásný výhled do kraje. Večere byla zakončena v Bystřici nad Perštýnem v hotelu ANGELA.

Počasí nám vcelku přálo, opět jsme prošli kousek naší krásné vlasti a poznali její další vzácné památky. ❖

S. Petříček

SK Krakovany začátek sezóny 2006/2007

Konec minulé sezóny 2005/6 zvládlo naše A-mužstvo skvěle, především díky jaru, kde se i přes dvě porážky vyšplhalo na konečnou čtvrtou příčku ve III.třídě. Začátek nové sezóny nezačal tak dobře, ale i tak se naše mužstvo po pěti úvodních zápasech pohybuje uprostřed tabulky a věrme, že pomalu nabírá obrátky, což předvedlo doma proti Čechii Veltruby 3:1 a v sousedním Týnci n/L 1:1.

O prázdninách se konal již 18. ročník memoriálu Jirího Kolínského a 11. ročník memoriálu Zdeňka Mikeše, kde byly pozvány mužstva Týnce, Ovčár a Býchor „B“. Bohužel mužstvo Týnce se „nesešlo“ a nesporně se odhlásilo dvě hodiny před

M.Tubá většinou hraje na levém křídle

losováním. V úvodním utkání plný zvrátů prohrál náš tým se Sokolem Ovčáry 2:3 a v druhém utkání byl už náš tým úspěšnější a přehrál rezervu Býchor 4:0. V posledním utkání potvrdilo mužstvo Ovčár roli favorita utkání a po vítězství nad mužstvem Býchor 3:0 se stalo vítězem memoriálu.

Věcné ceny pro všechna mužstva věnovali manželé Vojtíškovi.

Naše rezerva dospělých B-mužstvo mělo také skvělý konec jarní sezóny a v posledním zápase si to rozdalo s mužstvem Býchor „B“ o vítěze IV. třídy. B-mužstvo bohužel nedokázalo zvítězit a po remíze 2:2 skončilo na druhém místě. V nové sezóně se opět pohybuje v popředí tabulky.

Velkou radost nám dělají obě mlá-

dežnická mužstva v okresním přeboru. I když se našim dorostencům v uplynulé sezóně tak nedařilo a umístili se na 9. místě. Nyní začali skvěle a po třech kolech vedou tabulku. Žáci si udržují stále stabilní formu a v minulých sezónách skončili shodně na třetí příčce. Nyní po dvou kolech vedou tabulku se skórem 20:0. Zřejmě poprvé

v historii také nastupuje za naše žáky dívka Marcela Tuhá, která i přes mladší věk si už říká o místo v základní sestavě. ❖

*Ing. Stanislav Věříš
jednatel SK*

A-mužstvo SK Krakovany

Stojící zleva:
Pavel Tůma, Štefan Sabo, Josef Jetýlek, Ilias Nastis, Aleš Jaborský, David Marek,
trenér Luboš Kubíček

Klečící zleva:
Michal Věříš, Jaroslav Dušek, Martin Sandholc, Josef Vodička, Luděk Tluchoř

Základní škola a Mateřská škola Krakovany Zahájení nového školního roku

Letošní školní rok v krakovanské škole byl zahájen v jednotlivých třídách, kde se všichni žáci sešli a přivítali se svými třídními učitelkami. Tento den nejvíce asi prožívali naši noví žáci, kteří se dostavili se svými rodiči. Prvnáčky přišel přivítat pan starosta, který jim popřál mnoho úspěchů ve školní práci a zároveň všem řekl, co všechno se během letních prázdnin v areálu školy udělalo. Paní Ludmila Kašíková předala dětem dárečky za Sbor pro občanské záležitosti a Český červený kříž v Krakovanech.

Nakonec se všichni žáci i děti z mateřské školy sešli v jedné třídě, kde shlédli pohádku DIVADÉLKA KOLOBĚŽKA Hola, hola, škola volá.

V letošním školním roce se vyučuje ve třech třídách.

- ✓ I. třída (1. a 2. ročník) Lenka Slaninková
- ✓ II. třída (3. a 5. ročník) Kateřina Vajdíková
- ✓ III. třída (4. ročník) Jitka Holíková

Do školní družiny se přihlásilo 25 dětí. Vychovatelkou je nadále paní Věra Jankovská, školnicí paní Ilona Tichá. Školu nyní navštěvuje 52 žáků.

V mateřské škole byl také slavnostně zahájen nový školní rok 4. 9. uvítáním všech dětí.

V letošním roce je opět zapsán maximální počet 27 dětí, z toho 10 předškolních. Během letních prázdnin byl v celé budově proveden nátěr dveří, vymalována přístupová chodba a další drobné opravy.

Kolektiv zaměstnanců zůstává nezměněn:

- ✓ Alena Gerhátová
- ✓ Václava Hlavatá
- ✓ Marie Tučková

Ve školní jídelně nadále pracují paní Ludmila Kašíková - vedoucí školní jídelny a Ludmila Maškarincová - kuchařka. Stravují se zde děti ze základní a mateřské školy, zaměstnanci a cizí strávníci.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Obecnímu úřadu v Krakovanech za vzornou starost o celý areál školy, všem místním organizacím za finanční pomoc, panu Petru Strejciusovi, manželům Vojtíškovým, manželům Folprechtovým, paní Soně Nohejlové, panu Mar-

tinu Hrubému, koloniálu Pohoda a všem ostatním rodičům za sponzorské dary, hračky a výtvarné potřeby pro děti. ❖

*Jitka Holíková,
Alena Gerhátová*

Škola a rodina

Tak dlouho jsem přemýšlela jak chytře a bez patosu napsat o rodičích a škole, která nám už „zase“ začíná, až mi padl do oka článek redaktorky MF-ONA DNES Lenky Tréglové. V té chvíli jsem pochopila, že líp a vtipněji to říct nedovedu... Budiž mi omluvou, že mou profesí je kreslení, ne žurnalistika.

Milá paní učitelko, přijměte mou upřímnou omluvu za to, co jsem přes prázdniny udělala z vaší vzorné žačky.

Věřte mi, že to nebylo schválně. Zatímco v červnu jste vypouštěla ze školy milou dívčenko ve volánkové sukénce, které nedělalo problémy 45 minut v klidu sedět v lavici a s úspěchem

předstírat bedlivou pozornost, dnes je tomu bohužel jinak.

Vracím vám rozjívěnou opici zvyklou lézt mezi řeči po stromech nebo přes plot, počítat leda tak šrámy od malin, obědvat rohlík za jízdy na kole a vyslechnout v klidu maximálně dvouslovný příkaz. Zmíněná dívčenko spí v šortkách, utírá si nos do rukávu, nečeše se, bije vosy a zpívá si písničky v bukanýrech s dýkou v zubech. Měla prostě skvělé prázdniny.

Milá paní učitelko, vám a všem vašim kolegy-ním přeji do nového školního roku všechnu lásku a trpělivost na světě. Protože než uděláte z opic a bukanýřů zase holčičky v sukénkách a kluky, co nezdraví „čus, voe“, budete ji potřebovat...

*Od Lenky Tréglové domácí úkol
s díky opsala Radka Folprechtová.*

Zajímavé druhy motýlů okolí Krakovan II. Hnědásek osikový – *Euphydryas maturna* (Linnaeus, 1758) a nutné změny v lesním hospodaření

dokončení z minulého čísla

Východisko ze situace, kdy našemu státu ukládají záchranu jeho jediné populace tohoto hnědáška i zákony a předpisy EU, které se náš stát zavázal dodržovat, je možné, ale pouze za cenu určitého rizika a zcela otevřeně se při jeho realizaci nelze vyhnout určitým názorovým rozporům a konfliktům. Šancí motýla na přežití je postupný návrat k zapomenuté technologii lesního hospodaření, konkrétně k pařezinám a tzv. nízkým a středním řídkolesům. To znamená k hospodaření, které bylo ještě okolo roku 1850 na velké rozloze lesů Čech běžné, ale dnes, kdy je sledována především produkce vysoce kvalitní kmenoviny a nikoliv paliva, steliva a krmiva v lese, prakticky zaniklé (srov. Konvička et al. 2004). A tady se dostáváme do konfliktu s lesníky, vlastníky půdy, rekreačními uživateli lesa, houbaři, atd.

Skupina odborníků, která druh v posledních letech sleduje (viz. Čížek et Konvička 2005, Konvička et al. 2005), která pracuje na mezinárodní úrovni a má důvěru Ministerstva životního prostředí ČR a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR navrhla určitý postup, který dokázala argumentačně obhájit a prosadit v ochrannářském a vědeckém prostředí.

V podstatě jde o rychlé vytvoření mozaiky nízkého, křovinatého a pařezinového lesa s výstavky starých stromů na poměrně značné rozloze (kácení by se mělo týkat řádově stovek hektarů).

Tento postup

*Mladý jasanový stromek zcela ožraný
housenkami hnědáška osikového*

by se nyní měl podle jejich návrhů a za stálé vědecké kontroly realizovat. Znamená to závažný zásah do vlastnických práv a změnu toho, co si řada občanů zvykla považovat za ten „správný les“ do trochu jiné podoby. Je bohužel značnou diplomatickou chybou, že pro správnost takových kroků nebyli jako zcela první přesvědčeni a získání právě ti lidé, kterých se to nejvíce týká, tj. vlastníci k přeměně určených porostů a starostové obcí, v jejichž katastru se porosty nacházejí. Že právě je jako první nikdo nepřesvědčil o tom, že nejde o zánik rodinného lesa, ke kterému mají citové vazby, ale o jiný způsob hospodaření. Že s nimi nebylo dopředu dosaženo jasné a akceptovatelné dohody o kompenzacích ztráty zisku.

Na druhé straně ani výše zmínění vlastníci a jiné dotčené osoby by neměli oslyšet vážnost argumentů, proč je třeba taková řešení přijmout.

Vždyť podle našich současných znalostí hnědásek osikový už jinde v Čechách nežije. Je dokonce tak vzácný v celé Evropě, že jej EU zařadila mezi několik málo druhů motýlů, kterých se týká program

*Přirození nepřítelé – ploštica druhu *Picromerus bidens* při vysávání housenky hnědáška osikového*

NATURA 2000, který od všech států unie výslovně vyžaduje péči o území výskytu takových druhů za účelem navýšení jejich populace. Navíc to, co by mělo být realizováno rozhodně není zločinem vůči přírodě.

Námítky, že nebude kam chodit na houby (srov. Dvořák 2006) jsou plané, houby porostou i v nízkém lese, ba co víc, krom hřibů i jiné a zajímavější druhy, možná snad ubude pohodlí při jejich sběru. Botanici pochválí prosvětlení porostů, které umožní rozrůstání orchidejí, kterými se uvedené lokality proslavily. Dá se očekávat, že se výrazně znásobí množství hnízdících ptáků, protože se zvětší prostor pro jejich teritoria a potravní zdroje. Stejně tak se určitě zlepší podmínky pro

zvěř (srov. Dvořák 2006), které křovinatý les vyhovuje zdaleka lépe než vzrostlý vysokokmen bez podrostu. Z hlediska druhové pestrosti a početnosti fauny motýlů a jiných hmyzů lze takový záměr jen schválit. Nepovede totiž jen k ochraně jediného druhu, ale právě naopak, řada dalších ohrožených druhů bezobratlých živočichů se s hnědáskem osikovým ráda „sveze“ (srov. Konvička et al. 2004).

Význam akce je obrovský s mezinárodním dopadem. Je to vůbec první vědecky podložený pokus o záchranu motýlího druhu, který jinak v Čechách s určitostí zmizí během několika málo let, nezasáhneme-li v jeho prospěch. V takovém případě budou pro stát následovat sankce ze strany EU. Ačkoliv nevíme, zda záchranná akce, která má být právě odstartována nepřichází pozdě a vzhledem k tomu, že jde o přírodní proces ani neumíme spolehlivě předpovědět její skutečný výsledek, jsme přírodě a těm posledním žijícím českým hnědáskům osikovým povinováni se alespoň o něco pokusit. A to právě dnes, protože zítra by mohlo být pozdě. ❖

text a foto: V. Vrabec

Literatura:

- Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V., Weidenhoffer Z. (eds.) 2002: Denní motýli České republiky: rozšíření a ochrana I, II. SOM, Praha. 895 pp.; Čížek O., Konvička M. 2005: What is a patch in a dynamic metapopulation? Mobility of an endangered woodland butterfly *Euphydryas maturna*. *Ecography*, 28: 791-800.; Dvořák O. 2006: Desítky hektarů lesa mají být pokáceny, důvodem je ochrana. *Kolínský deník*, 2006, 61, 13. března: 2.; Eliasson C. 1991: Studier av boknätfjärilens, *Euphydryas maturna* (Lepidoptera, Nymphalidae), förekomst och biologi i Västmanland. *Ent. Tidskr.*, 112: 113-124.; Eliasson C. U. 1999: Correction to "The life history and ecology of *Euphydryas maturna* (Nymphalidae: Melitaeini) in Finland" by Niklas Wahlberg (in *Nota lepid.* 21(3): 154-169). *Nota lepid.*, 22(3): 227-228.; Essayan R. 2001: Contribution à la connaissance du Damier du Frêne (*Euphydryas maturna* Linné, 1758) en Bourgogne : statut et protection. (Lepidoptera Nymphalidae). *Alexandria*, 21(4), 1999: 241-249.; Komonen A. 1997: Kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) ja punakeltaverkkoperhosen (*Euphydryas aurinia*) loiskiltojen rakenne Suomessa. *Baptria*, 22(3): 105-109.; Konvička M., Čížek L., Beneš J. 2004: Ohrožený hmyz nížinných lesů: Ochrana a management. *Sagittaria*, Olomouc, 79 pp.; Konvička M., Čížek O., Filipová L., Fric Z., Beneš J., Křupka M., Zámečník J., Dočkalová Z. 2005: For whom the bells toll: Demography of the last population of the butterfly *Euphydryas maturna* in the Czech Republic. *Biologia*, 60(5): 551-557.; Schwarz R. 1949: Motýli denní 2. *Vesmír*, Praha, 10 + 69 str.; Vrabec V. 1994: Příspěvek k poznání rozšíření druhu *Euphydryas maturna* (L.) (Lepidoptera: Nymphalidae) v Čechách. *Muzeum a současnost, ser. natur., Roztoky u Prahy*, 8: 7-14.; Vrabec V. 1998: Málo známý motýl - hnědásek osikový. *Živa*, Praha, 46(5):221-222.; Vrabec V. 2001: Vzácný motýl České a Slovenské republiky - hnědásek (hnědáček) osikový (*Euphydryas maturna* L.). *Hmyz*, Bratislava, 2 (1): 4-9.; Vrabec V., Čížek O., Beneš J. 2002: *Euphydryas maturna*. p. 462-467. In: Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V., Weidenhoffer Z. (eds.) 2002: Denní motýli České republiky: rozšíření a ochrana I, II. SOM, Praha. 895 pp.; Vrabec V. & Jindra Z. 1998: The caterpillars of the rare butterfly *Euphydryas maturna* (Lepidoptera: Nymphalidae) as food for the predatory bug *Picromerus bidens* (Heteroptera: Pentatomidae). *Entomological Problems*, Bratislava, 29(2): 87- 90.; Wahlberg N. 1998: The life history and ecology of *Euphydryas maturna* (Nymphalidae: Melitaeini) in Finland. *Nota lepid.*, 21(3): 154-169.; Wahlberg N. 1999: Kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) elinympäristö Suomessa. *Baptria*, 24(4): 173-177.; Wahlberg N. 2000: Comparative descriptions of the immature stages and ecology of five Finnish melitaeine butterfly species (Lepidoptera: Nymphalidae). *Entomol. Fennica*, 11: 167-174.; Wahlberg N. 2001: On the status of the scarce fritillary *Euphydryas maturna* (Lepidoptera: Nymphalidae) in Finland. *Entomologica Fennica*, 12: 244-250.

Máme tu podzim

Loučíme se s létem, které nám letos dalo poměrně zabrat. Nejdříve tropická vedra, pak deště a koncem srpna téměř podzimní počasí. Časy se mění. Při těchto výkyvech a psím počasí musíme být rádi, že nás nepostihly katastrofy jako jsou přívalové deště nebo hurikány. A tak vítěj podzime! Jaký asi budeš? Naším přáním je mírný podzim, dlouhé babí léto, abychom mohli sklidit všechnu úrodu na zahrádkách a na polích, nebo využít hezkého počasí k různým výletům.

I v tomto ročním období si každý svoji zálibu najde. Děti se pomalu zklidňují po uplynulých prázdninách a začínají se soustředit na školu. Ve

volných chvílích pouštějí draky nebo využívají sportovní hřiště. Dospělí pracují na zahrádkách, chodí na houby, babičky vaří povidla.

Příchod podzimu je v české tradici spojen s posvícením, na Moravě s hody. Na posvícení se lidé připravují nejméně týden dopředu. Velký úklid, nákupy, pečou se koláče, cukroví. V neděli nesmí chybět slavnostní oběd, obvykle to bývala pečená husa s knedlíky a zelím. Nesmíme zapomenout ani na posvícenskou taneční zábavu. Staročeské posvícení bývalo celý týden. V dnešní moderní době se mnohé z tradic již tolik nedodrží, přesto je pro většinu z nás posvícení pořád velkým svátkem. ❖

Žiňky z Hradského rybníka

Pane Rambousek máte čas?

Přes plot mě oslovila paní Bubeníková. Povím Vám ještě jednu pověst. To víte, že mám. Pojdte a posaďte se. Posadili jsme se ke stolku na dvorku a paní Bubeníková začala.

Můj dědeček, to myslím Splítek, se dušoval, že to není pověst, ale holá pravda, to se prý vskutku stalo!

Jednou šel do Kolína něco koupit Honza Drozd z čísla 5. cestou, která vedla mezi rybníkem Hradským a lesem, kterému jsme říkali v Leči. Ta končina byla lesem vil, trpaslíků, ohnivých mužů a hejkalů. Všichni si tam líbovali v hlubokém tichu pod korunami stromů-velikánů. Dlouho je tam nikdo nekácel a nerušil klid pohádkového ticha, záhadných bytůstek, které se zřídka kdy zjevili lidem.

Osamělé údolíčko na pokraji lesa a břehu rybníka Hradského k východu obráceného bylo tehdy za dávných časů obydleno vílami. Za teplých letních nocí, když úplněk stál nad tichými lesy vycházely z letní houštiny na palouk a čekaly až slavík začne klokokat. Potom se chytly za ruce a tančily kolem stromů tak zlehounka, že se ani mech pod jejich bělostnými nožkami nepohnul. Stávalo se – ač zřídka, že je pozdní nebo příliš ranní chodec zahlédl a pak měl co vyprávovat.

To se stalo právě Honzovi Drozdovi. Ten jak uviděl víly při tanci zapomněl kam měl namířeno a upaloval zpět k domovu do Božce. Zde pak sousedům vyprávěl co viděl, ale nikdo mu nevěřil. Vzácností bylo, když některá žínka nebo víla sama se zjevila někomu z lidí. To se stalo Marii Langrářové. Ta si vyšla natrhat petrklíče na břeh rybníka Hradského. Víla ji tam pomáhala trhat a při tom vypravovala podivné příhody. Vyprávěla o zlatých pokladech ukrytých pod zemí před lidskýma očima.

Jednoho dne před západem slunce přišla víla zas a než se rozloučila dala Marii do zástěry, ale neřekla co, jen poručila, aby se na to podívala doma. Maruška poděkovala a šla k vesnici. Po cestě se jí dárek rozležel v hlavě. To by bylo pěkné, abych se nepodívala, co jsem dostala vzácného! Zastavila se. Košíček s petrklíči postavila na zem. Pootevřela zástěrku a co uhlídala, obyčejné březové listí. To jsme si nemyslela, že si hodná víla udělá ze mě „dobrý den“. Vzala zástěrku a listí z ní vyhodila. To doma ani neřeknu, rozhodla se!

Když přišla domů a odvazovala zástěrku něco cvaklo do podlahy. List – ale jaký? Byl z ryzího zlata. Plná divného tušení běžela Maruška na místo, kde listí vyhodila, ale tam už nic nebylo. Maruška nikdy víc už vílu nespátřila. ❖

Josef Rambousek

KONEC PRÁZDNIN

Čas plyne jako voda a datum v kalendáři ukázal konec srpna a s tím přišel i konec prázdnin.

Rozloučení s prázdninami pořádal sbor dobrovolných hasičů na hřišti. Kapela zahrála k poslechu a i přes nepřízeň počasí se akce celkem vydařila.

L. Kašíková

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

V neděli 17. září se konalo vítání nově narozených občánků v naší obci. Přivítat nového člena rodiny je radostná událost nejen pro rodinu, ale i pro naši obec. Malých občánků bylo letos devět:

*Šimek Filip, Šolta Dominik, Vodvářková Barbora, Stejskalová Gabriela, Kvasnička Ondřej,
Kvasnička Tomáš, Tichý Matěj, Tichý Michal a Tahadlová Dorothea*

Pan starosta přednesl krátkou řeč a děti ze školy zarecitovaly báseň. Po zápisu do obecní kroniky se rodiny vyfotografovaly. Ještě jednou přejeme hodně štěstí do života.

L. Kašíková

Podzim na zahrádce

Podzim se projevuje žloutnutím listů. Naproti tomu příliš bujné a přehnojené stromky k vegetačnímu klidu nespěchají.

Ovocné keře a stromky rybízu a angreštu zkrátíme asi o 1/3. Připravujeme jámy pro novou výsadbu ovocných stromků. Skončila úprava v korunách broskvoní a meruněk. Zeleninové záhony po sklizni důkladně vyhnojíme kompostem. Rozsazujeme trsy pažitky. V okrasné části zahrady vysazujeme předpěstované dvouletky. Je též vhodná doba pro výsadbu cibulovin (lilí, narcisů a tulipánů), jehličnanů a stálezelených dřevin s kořenovými baly.

Ovocné stromy přihnojujeme zvl. draselnými hnojivy, aby dřevo dobře vyžrálo. Sklizeň ovoce provádíme pečlivě. Ovoce ihned třídíme na uskladnění.

Před výsadbou ovocných stromků kořeny namočíme do čisté vody (10 – 12 hod). V suchých podmínkách jámu prolijeme vodou. Stromek připevníme ke kůlu, popřípadě opatříme kmínek chráničem proti okusu. Ihned po výsadbě přiměřeně seřízneme a důkladně zalijeme. Starší stromky obryjeme. Shrabané listy dáme do kompostu.

Před příchodem zimy je třeba mít posekanou zahradu.

Zdroj: Rukověť zahrádkáře- doc.ing. Ivan Malý MZUL BRNO

*Připravil: Karel Hříbal
text redakčně zkrácen*

ZO ČSCH Krakovany

Vás srdečně zve na tradiční výstavu holubů, králíků a drůbeže.

Výstava proběhne v areálu místního ČSCH.

Otevřeno:

Sobota 23.9. od 14.00 hod. do 18.00 hod.

Neděle 24.9. od 8.00 hod. do 16.00 hod.

Občerstvení zajištěno.

Pranostika:

- ✓ padají-li před sv. Michalem žaludy, nastane tuhá zima
- ✓ v říjnu mráz a větry – teplý leden a únor
- ✓ teplý říjen – studený listopad
- ✓ kvetou-li stromy v listopadu – sahá zima k létu

Čtvrtletník NOVINY KRAKOVAN A BOŽCE vydává OÚ v Krakovanech

<http://krakovanytimes.wz.cz>

Redakční rada: D. Tluchořová, M. Drábková, Mgr.A. R. Folprechtová, L. Kašíková, L. Kubíčková, Z. Neruda, J. Polák, S. Petříček st., J. Rambousek

Grafická úprava: M. Čábelka ml.

Náklad: 100 výtisků